

Formalus ir neformalus požiūris į įsivertinimą

Jelizaveta Tumlovskaja, Nacionalinės mokyklų vertinimo
agentūros Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo skyriaus
metodininkė

Kokie pagrindiniai dokumentai reglamentuoja įsivertinimo procesą?

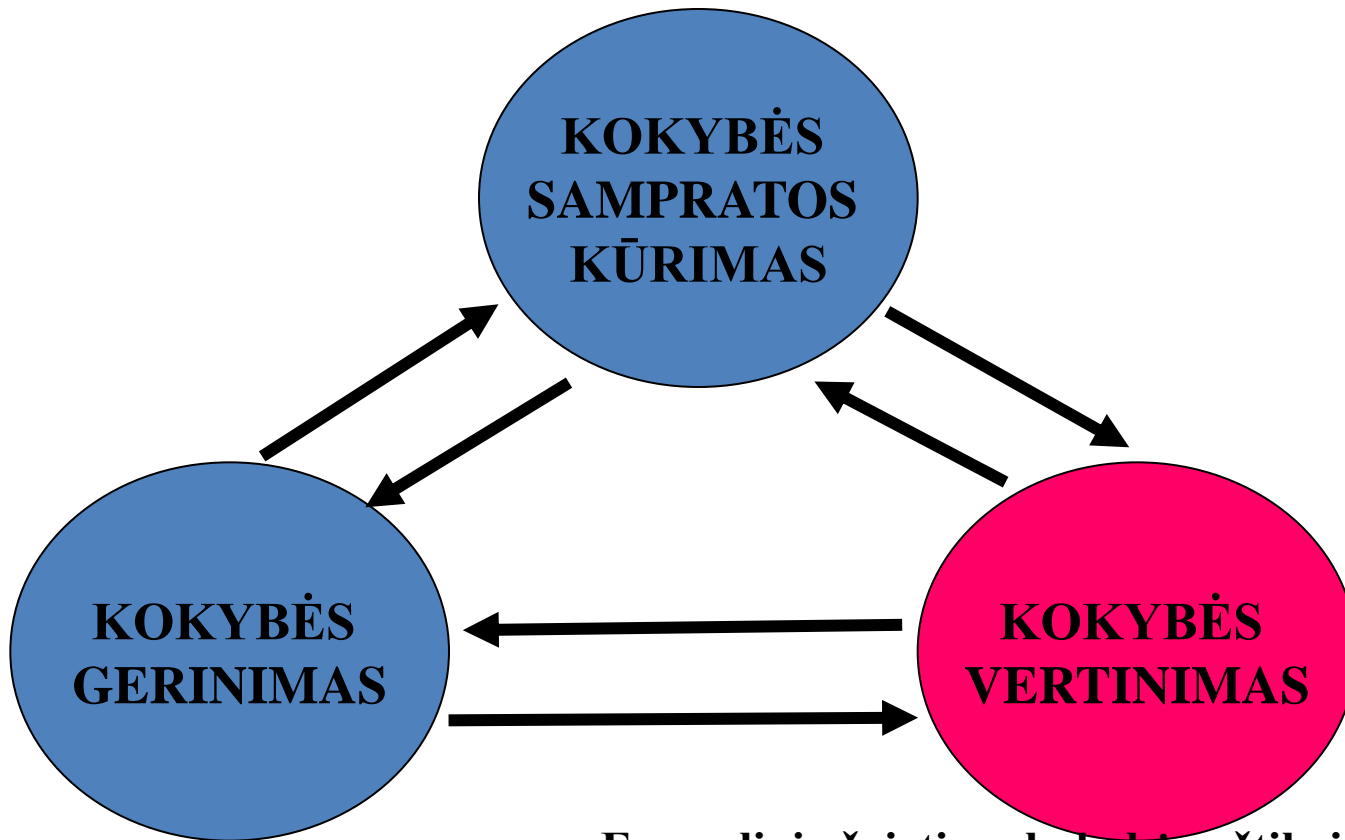
1. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (Žin., 2011-03-31, Nr. 38-1804)
2. “Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijos”. 2009-03-30 Nr. ISAK-607

ŠĮ 37 straipsnis. Švietimo kokybė

4. Švietimo kokybei gerinti vykdoma

- švietimo stebėseną,
- tyrimai,
- mokyklų veiklos įsivertinimas ir išorinis vertinimas,
- mokyklų vadovų ir mokytojų atestacija,
- mokymosi pasiekimų vertinimas.

Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos modelis



Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos modelis. 2008 m. lapkričio 24 d. Nr. ISAK-3219

Šaltinis www3.lrs.lt

Siūlo mi naudoti įsivertinimo modeliai

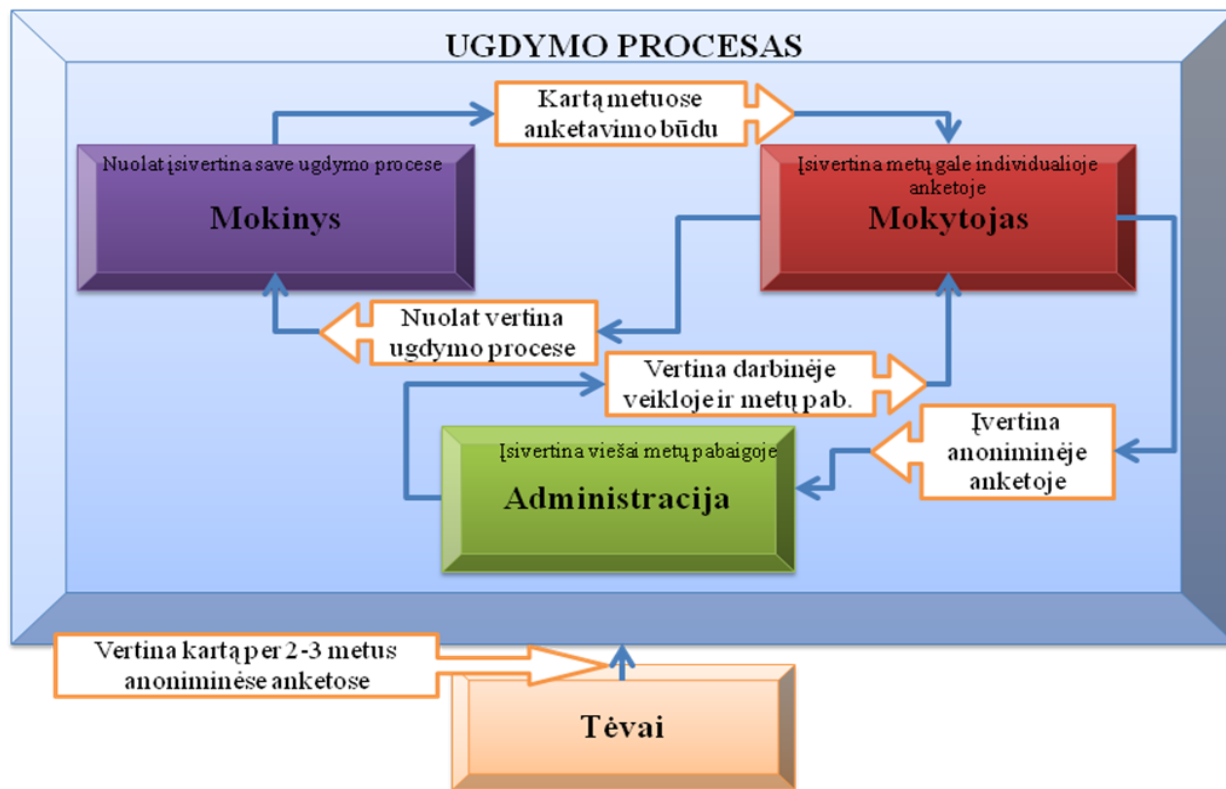
- Ofsted modelis
- NCSL/Becta matrica
- Cambridge Education
- Transforming Learning
- ENABLE modelis
- How Good is Our School?
- Investors in People standartas
- European Self-evaluation Framework (ESSE)
- The European Foundation for Quality Management (EFQM)
ISO 9000
- BVM (CAF)

**Parengta pagal “Bendrojo lavinimo mokyklos įsivertinimo rekomendacijas”
Šaltinis www.nmva.smm.lt**

Ištrauka iš išorės vertinimo ataskaitos

- Nedidelėje mokyklos bendruomenėje vyrauja nuolatinis bendravimas, dėmesys mokiniui, todėl ypač svarbus vaidmuo vertinant veiklą mokykloje tenka mokinių tėvams, jų lūkesčiams dėl vaikų ugdymo. Mokykla, apibendrindama tikslingų apklausų bendruomenėje duomenis, operatyviai sužino tobulintinas veiklas ir imasi reikiamų priemonių. Vertintojai pastebėjo, kad šiuo metu vykdomas darbas mokykloje įrodo, jog naudojami įsivertinimo būdai yra teisingi.
- Mokykla vertintojams pateikė *intuityvų įsivertinimo mokykloje modelį priimtinesnį mokyklai nei vidaus audito metodika*. Šiam modeliui būdingi veiklos vadybos personalo tobulinimo bruožai. Duomenims rinkti naudojamos šios priemonės: interviu, klausimynai ir nuomonių apklausos, stebėjimas ir įvertinimas antriniai duomenys, prieinami nacionalinėje statistikoje (pvz., NEC). Mokinių tėvų ir mokinių atsiliepimai apie ugdymą mokykloje padeda nustatyti *mokymo ir mokymosi kokybę*. Mokykla analizuoja visų pakopų mokinių mokymosi pasiekimus < >
- Susitarimai mokykloje yra ekonomiškai, efektyvūs ir veiksmingi, nes nuolatinis, *tikslingas darbuotojų vertinimas, įsivertinimas sudaro prielaidas siekti geresnių rezultatų*.
- Mokykloje susiformavusi savita įsivertinimo tradicija. Mokykla mano, kad atliekami kiti tyrimai yra *prasmingi*, nes veikla tiriama kryptingiau ir tikslingai, o gaunama informacija daro veiksmingesnę įtaką mokyklos *veiklos tobulinimo planavimui*.

Veiklos vertinimo ir įsivertinimo schema



Neformalus požiūris

**Kuo mums gali būti naudingas
įsivertinimas... arba kam jo reikia**

Kiekvienas norime dirbti gerai?.



<http://feedio.net>



<http://blog.mindjet.com>

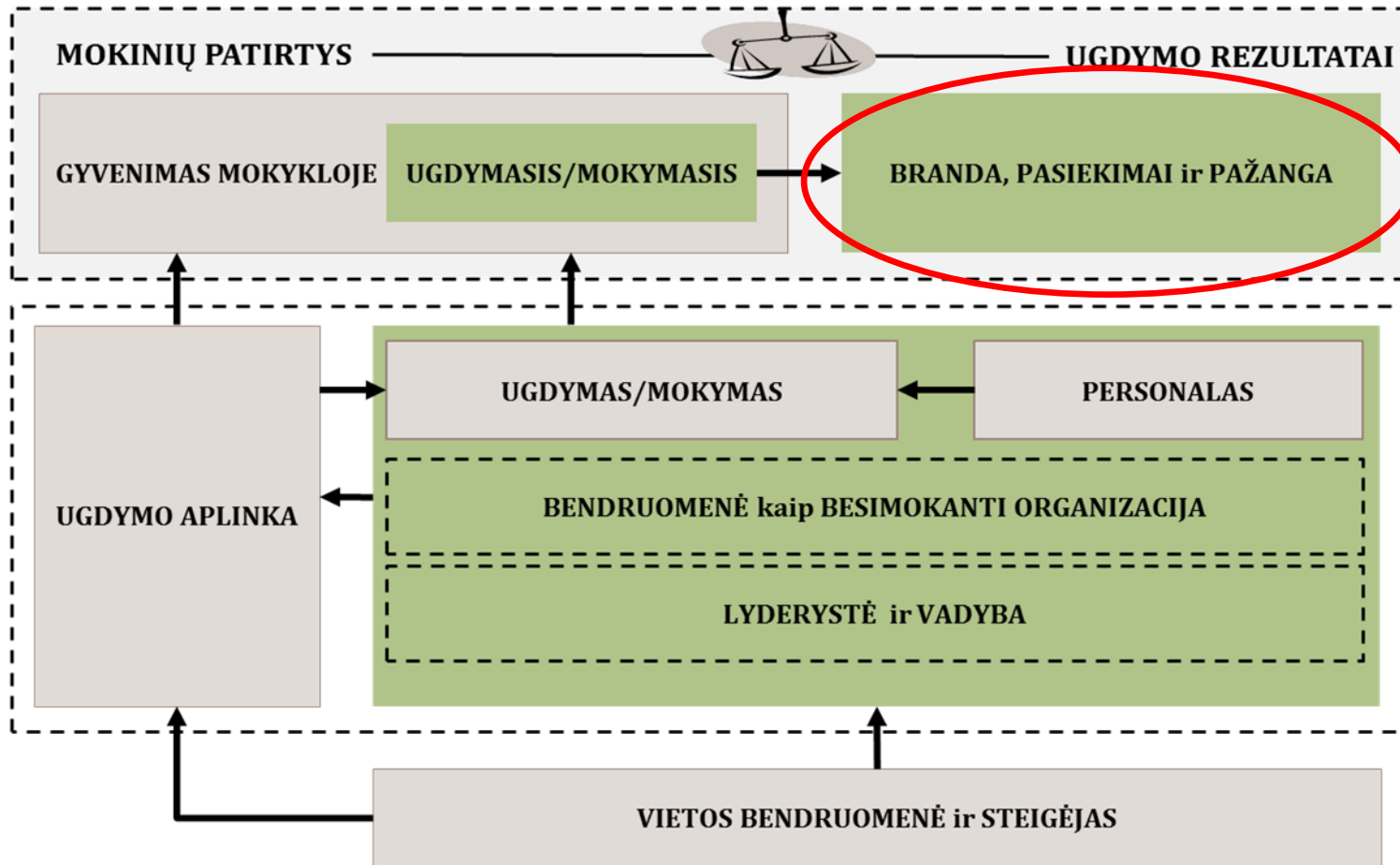
Kas yra gera mokykla?

Gera mokykla - prasmės, atradimų ir mokymosi sėkmės siekianti, bendruomenės susitarimais savo veiklą grindžianti mokykla.

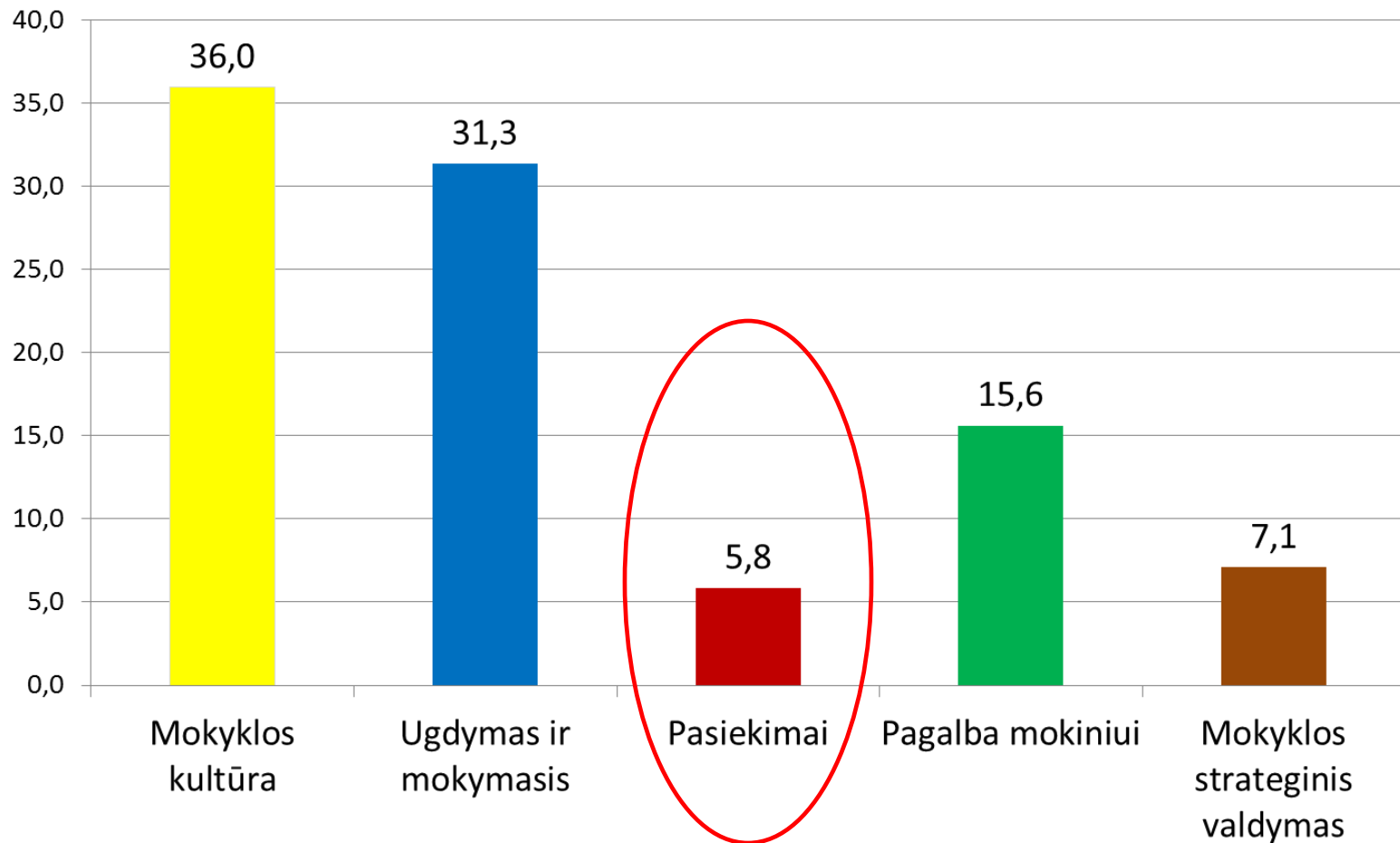
Geros mokyklos modelis

Mokyklos misija

Misijos įgyvendinimą lemiantys veiksniai



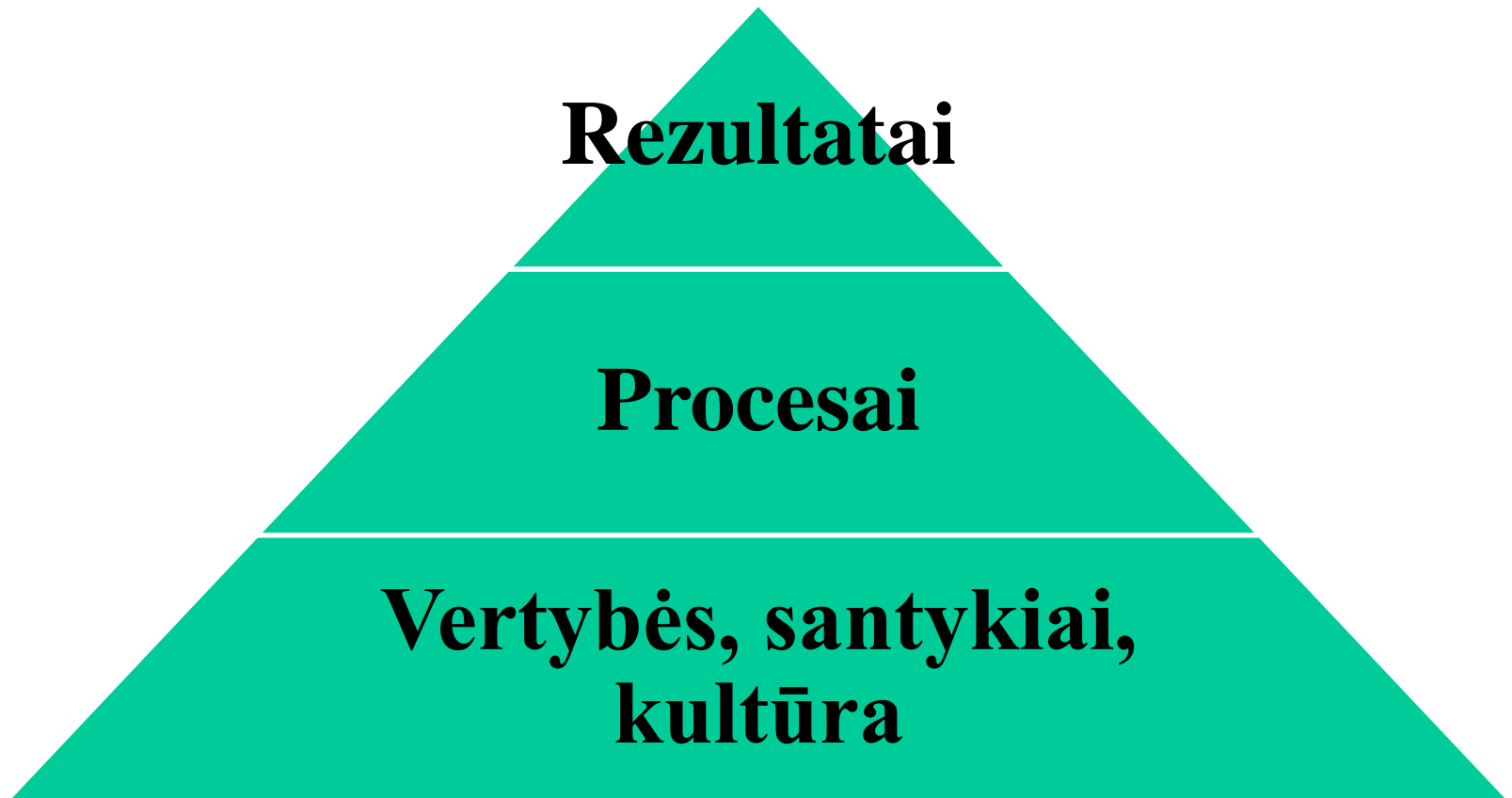
Stiprieji mokyklų veiklos aspektai (BUM N – 853)



Koks yra geros mokyklos rezultatas?

- **Norėčiau ta tema pakalbėti apie <mokyklos pavadinimas>, kurioje turėjo NELAIME mokytis mano sūnus. < >, kad šiandien jis baigė kitoje mokykloje vidurinę, kad yra geras darbuotojas, neseniai sukūrė šeimą,- norma, tačiau mokykliniu metu be nuoskaudos už pažeminimus, pastovias rinkliavas, vaikų skirstymą pagal tai, kur tėvai dirba, galiausiai silpnesniųjų išgujimą iš mokyklos apskritai pamiršti negali nei jis, nei aš. Pradinėse klasėse dirbo nususios mokytojos - pensininkės, prarėktais balsais ir pašlijusiais nervais, vyresnėse - stropuoliai beruošiantys tik aukštosioms, nemąstydami, kad kiekvienas mokinys turi teisę baigti, dirbti, nebūtinai esi žmogus tik tuomet, kai įstoji į universitetą. < >. Negerbiu jūsų, <mokyklos pavadinimas>, vadovai...**
- **Geriausia yra ta mokykla, kurioje nėra smurtaujama, tyčiojama, prekiaujama narkotikais, kurioje yra palankus psichologinis klimatas tiek mokiniams tiek mokytojams ir dzin tie balai dzin tie pasiekimai jei vaikas iš mokyklos išeina suformuotas kaip asmenybė ir nesužalotas psichologiškai. < >**

Veiklos efektyvumo piramidė



Ką galime pamatyti, pažvelgę giliau

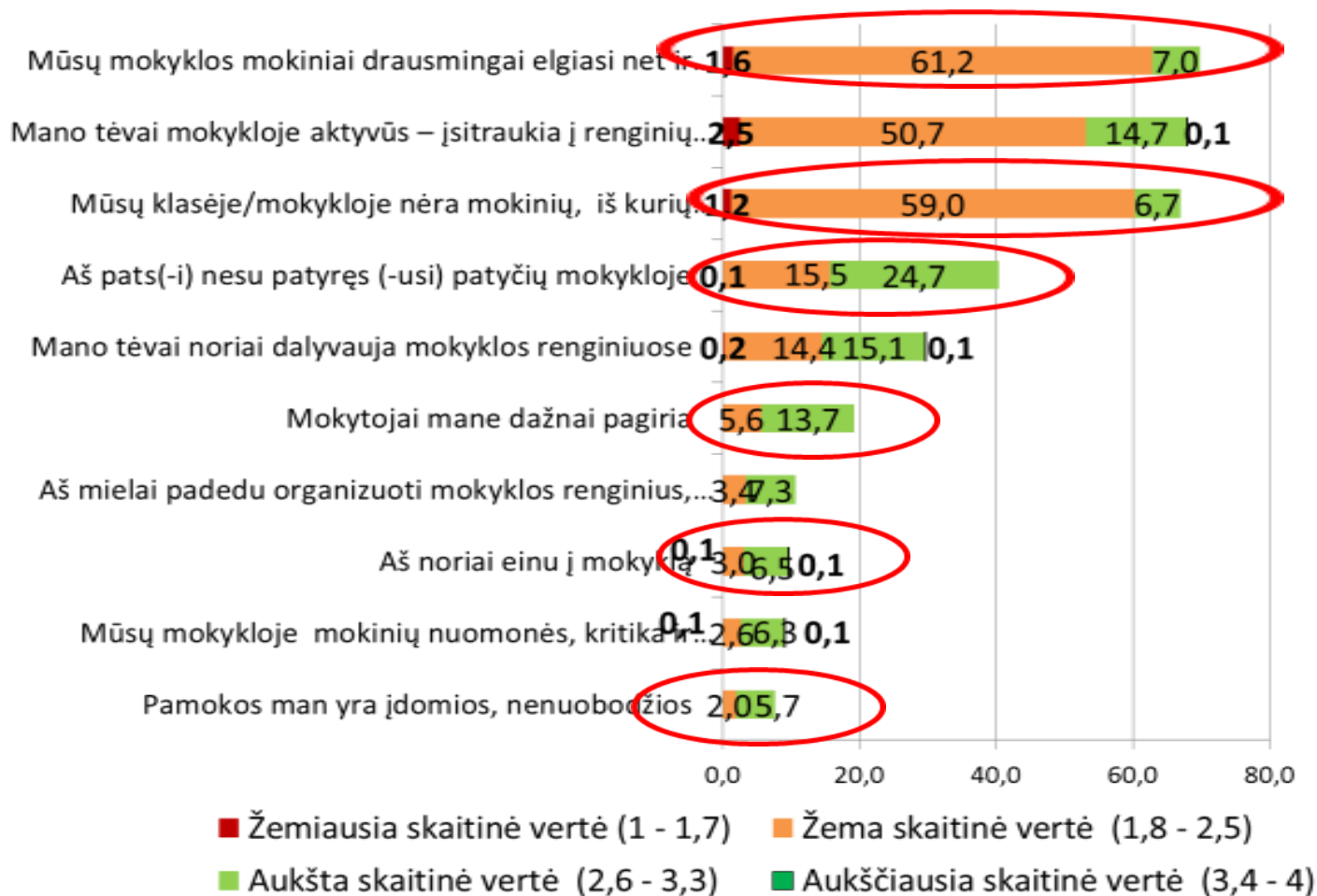


Iliustracija iš www.quicmeme.com

Mokinių apklausų aukščiausios reikšmės



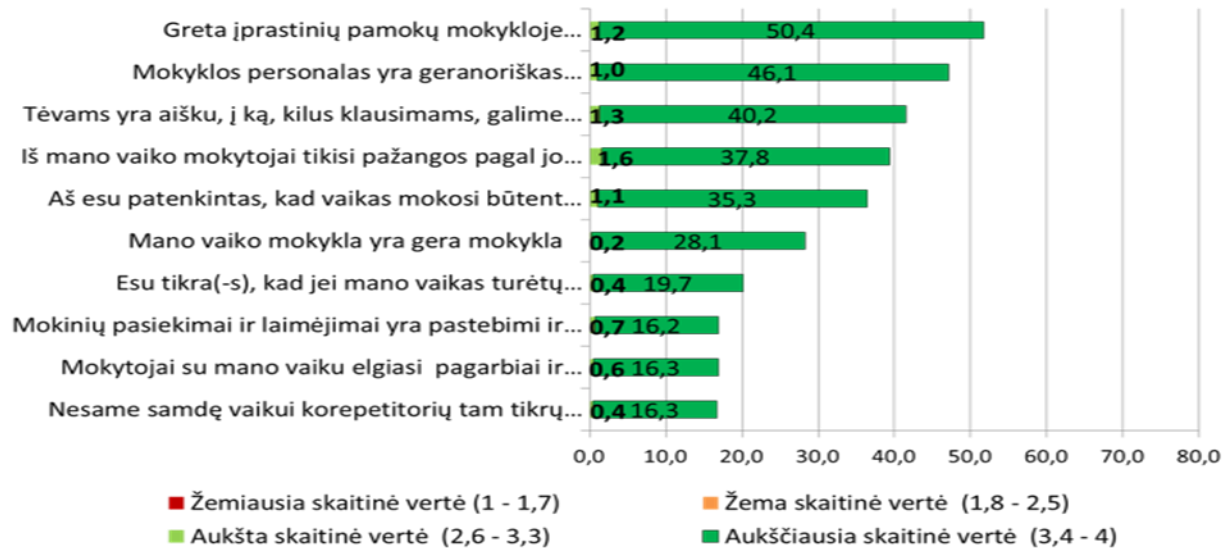
Mokinių apklausų žemiausios reikšmės



- Valstybinėje 2013-2022 metų švietimo strategijoje nurodoma, kad 2011 m. mokinių per 2 mėnesius nė karto nepatyrusių patyčių dalis sudarė 44,6 proc. Tuo tarpu mokinių apklausos duomenys rodo, kad teiginiui „*Aš pats(-i) nesu patyręs(-usi) patyčių mokykloje*“ **iš dalies pritaria 24,7 proc.** apklausoje dalyvavusių mokyklų mokiniai, o **nesutinka su teiginiu 15,6 proc.** mokyklų mokiniai. Pastebėtina, kad šių metų apklausoje, nebuvo apibrėžtas laikotarpis ir mokiniai galėjo įvertinti ir ankstesnę savo patirtį, tačiau turimi duomenys (ir labiausiai konkrečios mokyklos privatūs duomenys) turėtų paskatinti mokyklas giliau analizuoti problemą ir ieškoti efektyvių jos sprendimo būdų, siekiant VŠS numatytų siekinių – **per 2 mėnesius nė karto patyčių nepatyrusių mokinių dalis, proc. 2017 m. – 50 proc., 2022 m. – 70 proc.**

Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija.

Tėvų apklausų aukščiausios reikšmės



Tėvų apklausų žemiausios reikšmės



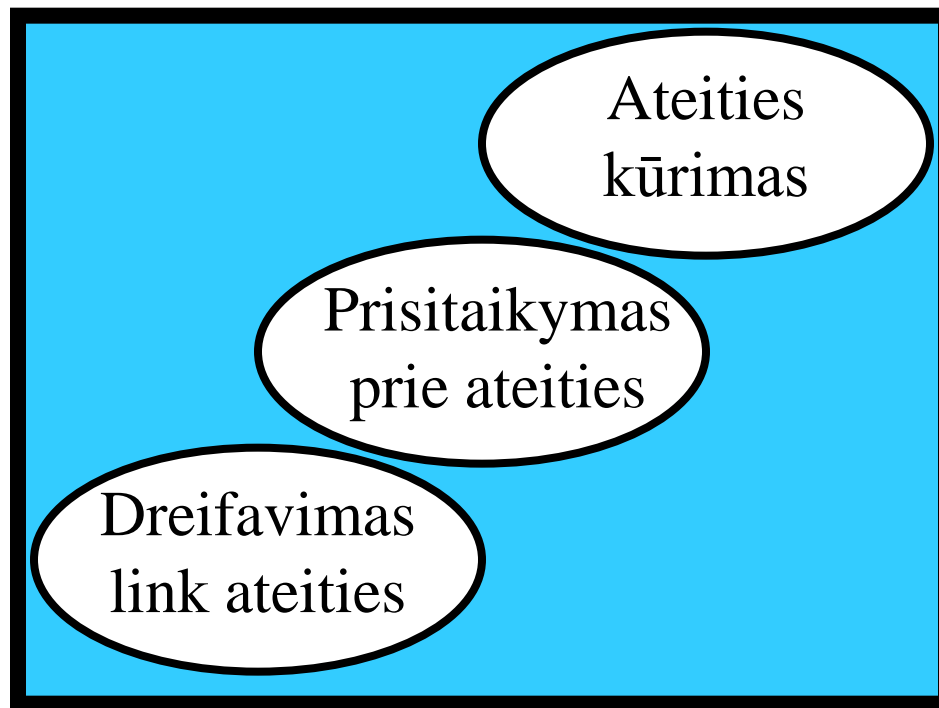
Žinome problemas. Ką darome?



Iliustracija iš www.anglija.lt

Koks mūsų požiūris į ateitį?

**POŽIŪRIS
Į ATEITĮ**



**STRATEGIJOS
POREIKIS**

VEIKLUMO NUOSTATA

Įsivertinimas ir pažanga

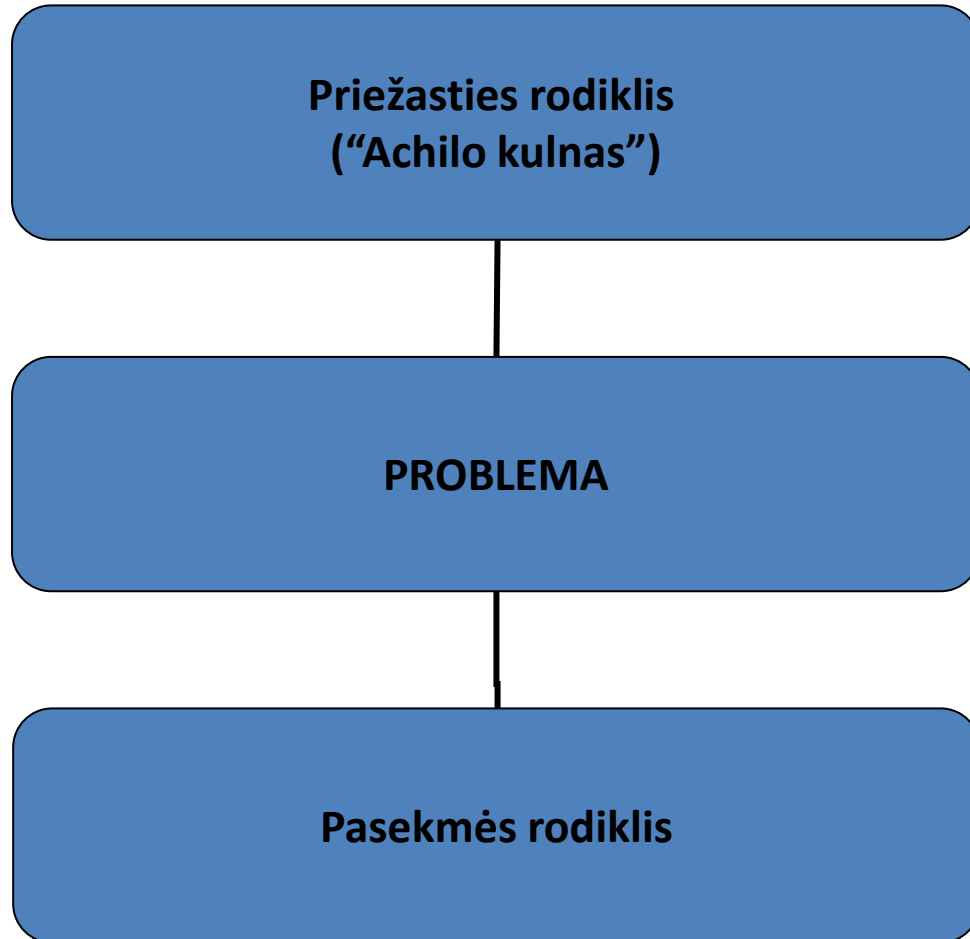


- Gal galėtumėte man pasakyti, kuriuo keliu turėčiau sukti, kad iš čia išeičiau?
- Tai labai priklauso nuo to, kur nori patekti, - atsakė Katinas.
- Man nelabai rūpi kur...-tarė Alisa.
- Tada visiškai nesvarbu, kuriuo keliu eisi, - atsakė Katinas.

(Alisos ir Čėšyro Katino pokalbis iš L. Kerolo knygos „*Alisa stebuklų šalyje*“)

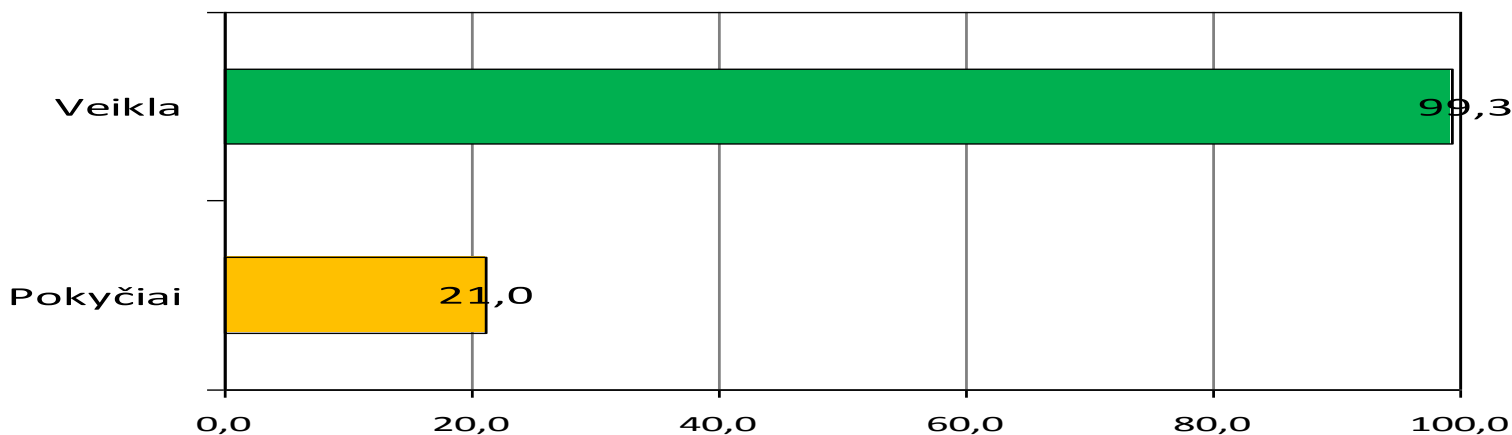


Iliustracija iš www.wikipedia.org



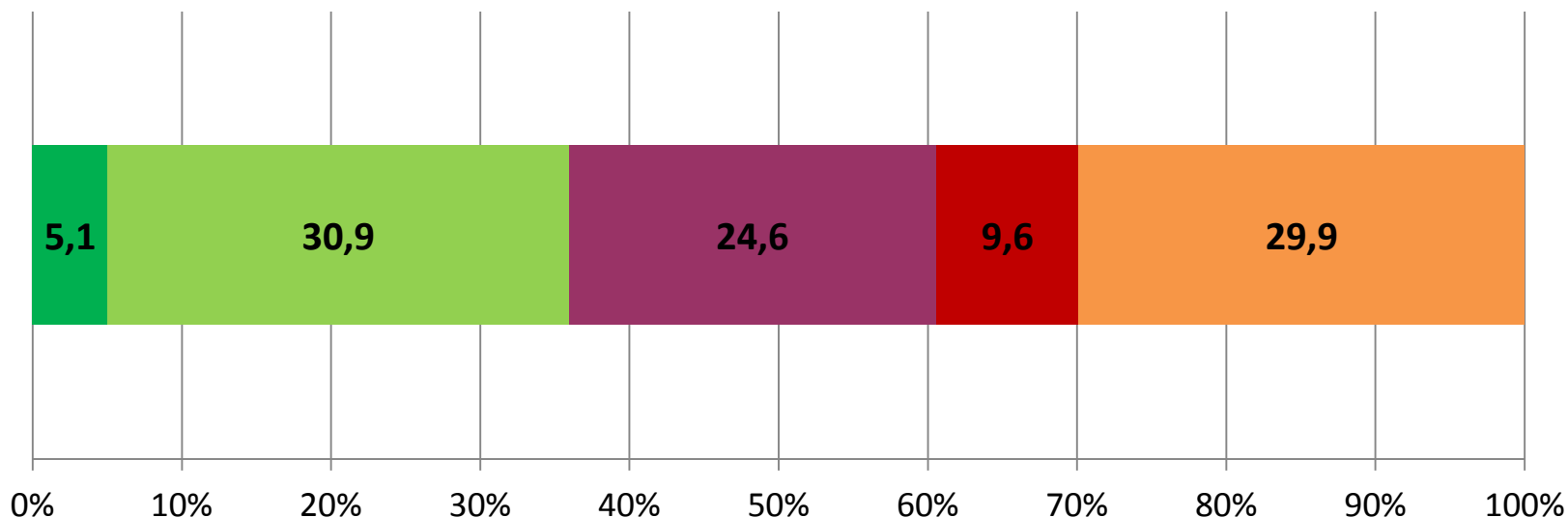
Kaip mums sekasi?

Ir kaip mokykloms sekasi? Nusakydamos pokyčius, kuriuos sukėlė jų tobulinimo veiksmai, mokyklų bendruomenės susiduria su sunkumais - apskritai veiklas gali įvardyti 99,3% mokyklų, tuo tarpu šių veiklų sukeltus pokyčius nurodo tik 21% mokyklų



2 pav. Tobulinimo veiklų ir jų sukeltų pokyčių santykis. NMVA duomenys

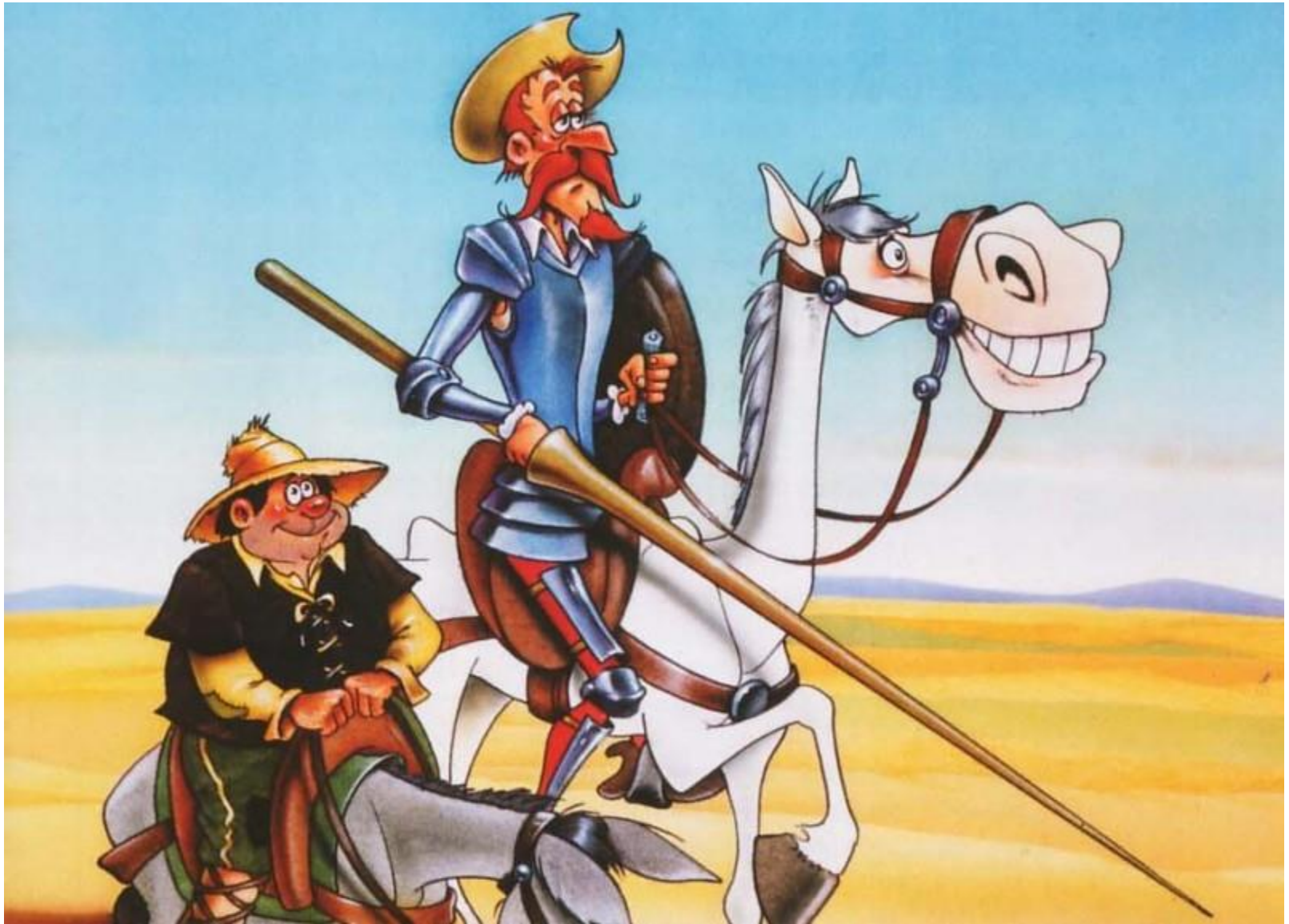
Tobulinimo rezultatai. Tobulinamų veiklų pokyčiai (2013-2014 m. m.)



- Veikla patobulinta iš esmės
- Pakankamai pagerinta anksčiau buvusi padėtis
- Atrasta didesnė ir aktualesnė problema
- Nuspręsta pasirinktos 2012-2013 m. m. veiklos nebetobulinti
- Nepažymėjo priežasties

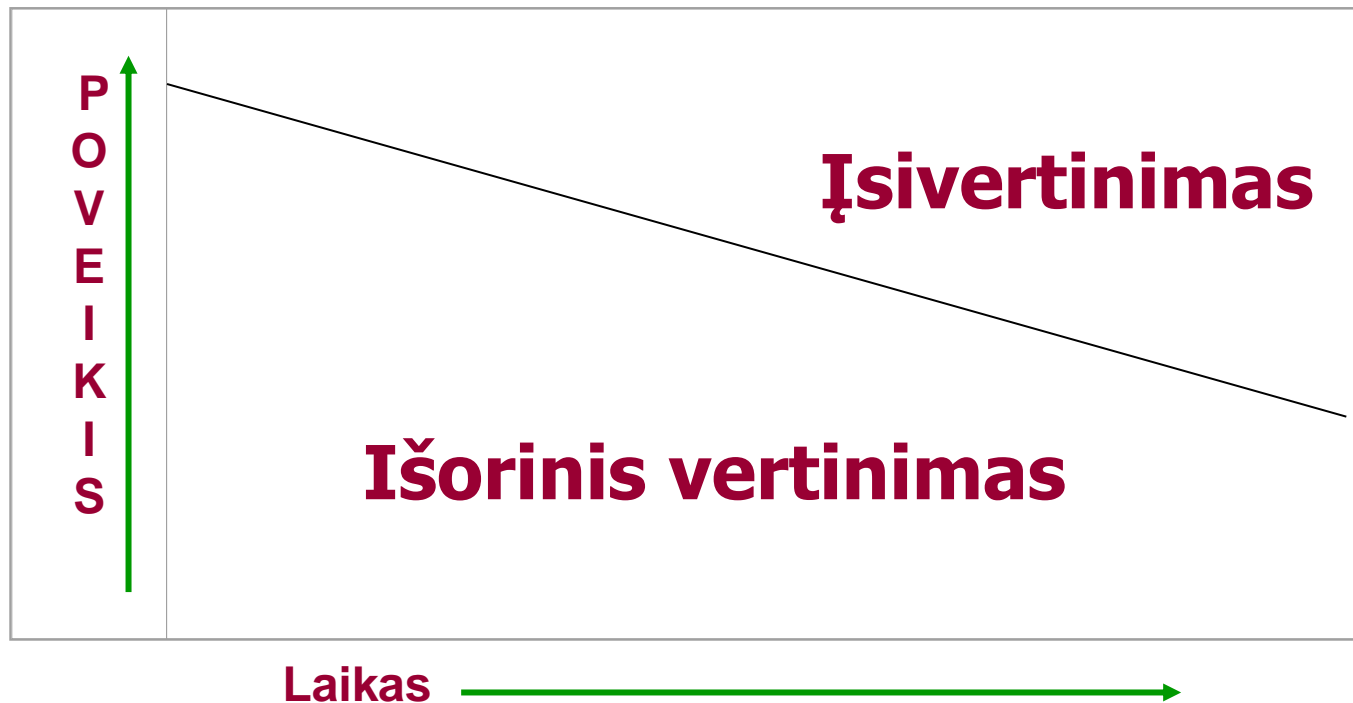


Ilustracija iš <http://deti-online.com>



Illustracija iš www.musuodiseja.lt

Įsivertinimas ir išorinis vertinimas – DUALI SISTEMA



Išorinio vertinimo metu įsivertinimas nagrinėjamas 3 aspektais:

- 1) Įsivertinimo procesas (rodiklis 5.2.1)**
- 2) Įsivertinimo rezultatų naudojimas
(5.2.2.)**
- 3) Įsivertinimo poveikis mokyklai (III
ataskaitos dalis)**

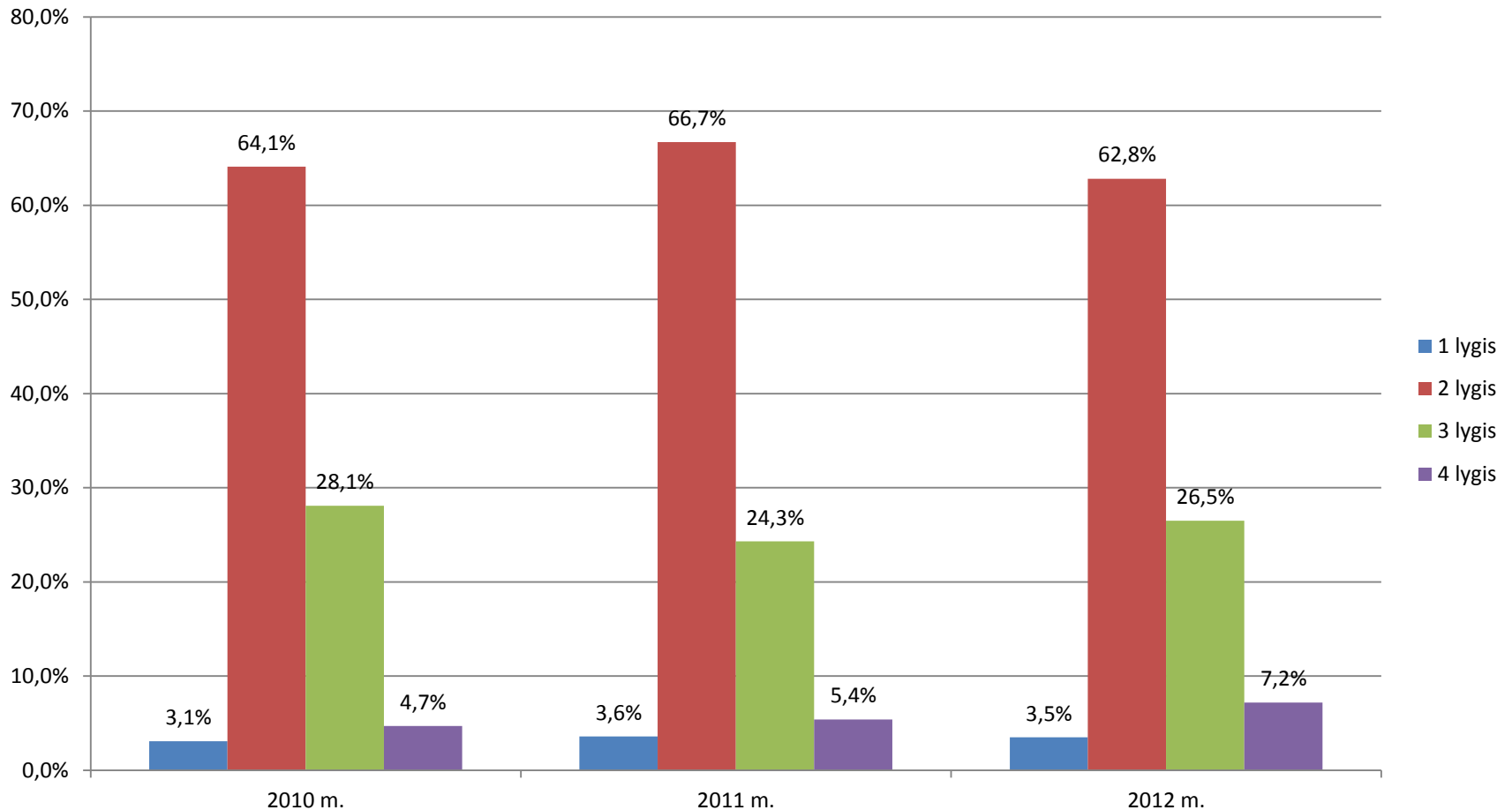
Atvejo analizė. Praktinis darbas

- 1) Perskaitykime mokyklų A ir B aprašymus ir pabandykime atsakyti į klausimą, kas lėmė jų skirtumus?
- 2) Trečioje skiltyje individualiai parašykite +3 ir -2 įsivertinimo procesui Jūsų mokykloje
- 3) Aptarkite trečia skiltį su kaimynais grupėje ir pasakykite ką turėtumėte/galėtumėte savo mokykloje padaryti kitaip (geriau)

Esminiai taškai...

- Veiklos kokybės įsivertinimas yra prasmingas, jei įsivertinimo naudą supranta mokyklos vadovas, jame dalyvauja mokyklos bendruomenė (vadovas, mokyklos personalas, mokiniai ir tėvai), o įsivertinimo rezultatai naudojami vadybiniam sprendimams priimti
- Mokyklos bendruomenei svarbu suprasti, kad įsivertinimo procesas *tiesiogiai* susijęs su mokyklos veiklos gerinimu.
- Įsivertinimas yra *integruota* mokyklos veiklos dalis, jį būtina planuoti.
- Vienas iš svarbiausių veiklos planavimo principų yra tas, kad *planuojama tik įsivertinus* dabartinę situaciją, o pats įsivertinimo procesas remiasi bendra kaitos strategija. *Pagrindinis mokyklos veiklos planavimo tikslas – gerinti mokinių pažangą ir pasiekimus*, t. y. tai, kas maksimaliai tenkina besimokančių asmenų lūkesčius. Visi kiti tikslai, uždaviniai ir priemonės yra orientuoti į šį pagrindinį tikslą.

Temos 5.2 Mokyklos įsivertinimas vertinimai



**Šalies jaunimo mokymas leidžia truputį numatyti šalies
likimą.**

G. Le Bon



Iliustracija iš www.buklaimingas.lt

Ateities kūrimas – labai rizikingas dalykas. Tačiau mažiau rizikingas už mėginimą to nedaryti. Didelei daliai tų, kurie bandys tą daryti, tikrai nepavyks. Tačiau tikrai nepavyks visiems tiems, kurie to nedarys.

P.F. Drucker